

SVETOVNA POSLANICA OB SVETOVNEM DNEVU GLEDALIŠČA

Svetovni dan gledališča 2015

Prave gledališke mojstre najdemo največkrat daleč od gledaliških odrov, saj jih gledališče, ki kot kopirni stroj reproducira ustaljene vzorce in klišeje, ne zanima kaj dosti. Raje raziskujejo izvorni utrip in življenjske tokove, ki se izogibajo gledališkimi dvoranam in množicam, pripravljenim zgolj kopirati ta ali oni svet. Posnemamo, namesto da bi ustvarjali svetove, ki naj bi bili usmerjeni v razpravo z gledalci ali celo odvisni od nje in od neznanih čustev pod površjem. In pravzaprav ni ničesar, kar bi skrite strasti razkrivalo bolje kot gledališče.

V želji, da bi ubral pravo pot, se najpogosteje zatekam k prozi. Vsak dan se zavem, da so moje misli pri pisateljih, ki so že pred več kot sto leti preroško, a tehtno opisali zaton evropskih bogov in mrak, ki je preplaval našo civilizacijo, ki pa jo je treba spet razsvetliti. V mislih imam Franza Kafko, Thomasa Manna in Marcela Prousta. Danes pa k tej skupini prerokov prištevam še Johna Maxwella Coetzeeja.

Njihova skupna vizija neizogibnega konca sveta – vendar ne konca planeta, pač pa konca standardnih človeških odnosov –, vizija prevrata družbene ureditve je za nas tukaj in zdaj presunljivo aktualna. Za nas, ki živimo v času po koncu sveta. Za nas, priče zločinov in spopadov, ki se povsod in vsak dan porajajo tako hitro, da jim celo vsemogočni mediji ne morejo slediti. Vsi ti požari zelo hitro postanejo dolgočasni, izginejo iz novinarskih poročil in se vanje ne vrnejo več. In vsi se počutimo nemočne, zgrožene in utesnjene. Niti stolpov ne zmoremo več postavljati in obzidja, ki smo jih vztrajno gradili, nas ne varujejo pred ničimer, nasprotno: zahtevajo celo našo skrb in zaščito, in nam tako pijejo življenjsko energijo. Postali smo nezmožni, da bi lahko zaslutili, kaj se skriva za temi vrati, za tem obzidjem. In prav zato gledališče mora obstajati in od tod mora črpati svojo moč. Da pogleda v notranjost, tja, kamor je prepovedano.

»Legenda poskuša razložiti nerazložljivo. Ker izvira iz globoke resnice, se mora vrniti v nerazložljivo,« - tako Kafka opisuje spremembe legende o Prometeju. Trdno verjamem, da bi morali gledališče opisati z istimi besedami. In ravno tako gledališče, gledališče, ki temelji na resnici in ki se končuje v nerazložljivem, želim vsem njegovim akterjem, tako tistim na odru kot onim v dvorani. Iz vsega srca.

Krzysztof Warlikowski

Iz francoščine prevedla Alenka Pirjevec